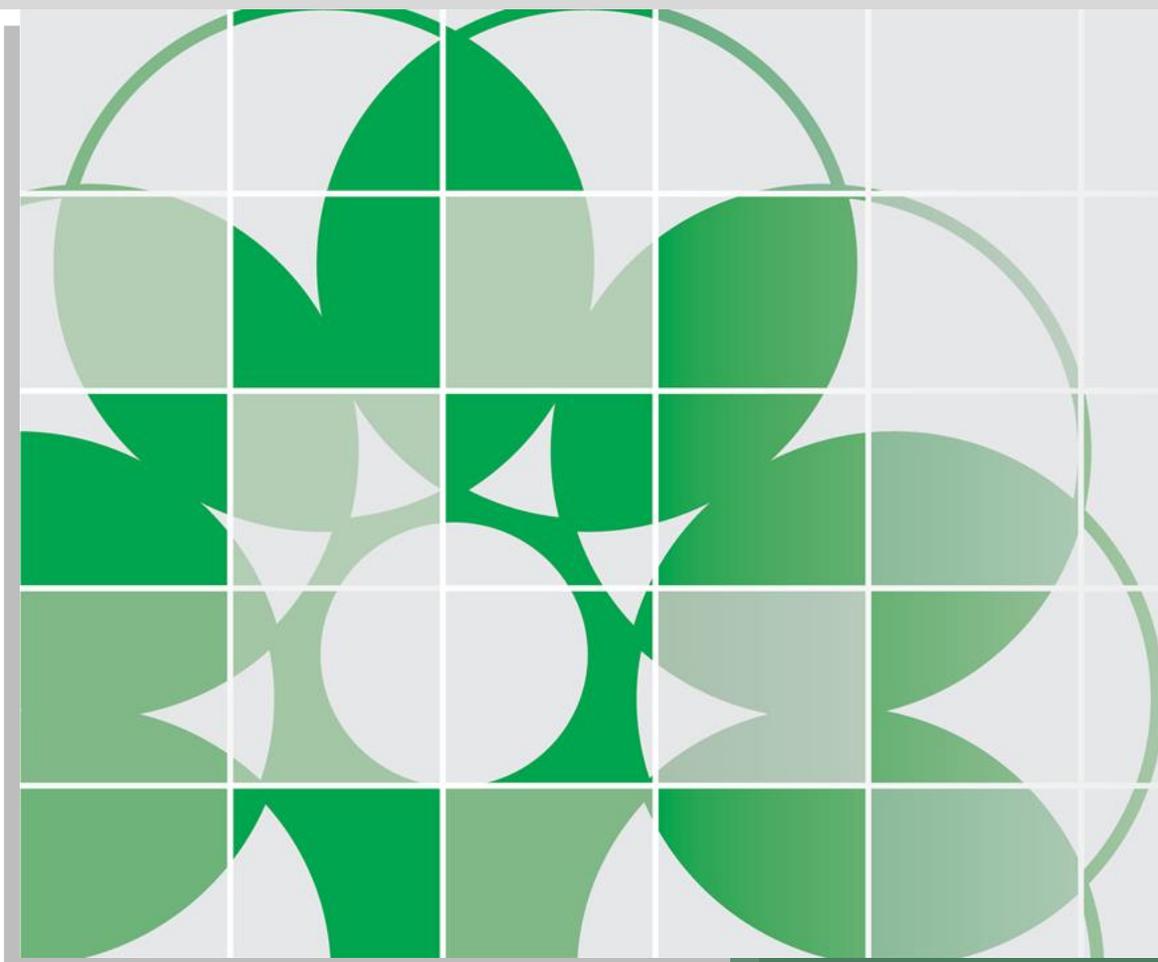

АПРИЛ

2024

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН № 67

АСОЦИАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ ЗАСТРАХОВАТЕЛИ

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ.....	1
АКТУАЛНО	2
1. Актуалната проблематика при здравното застраховане и българската здравна система бяха коментирани от представители на АБЗ на дискуссионен форум.....	2
НОРМАТИВНА РАМКА И БИЗНЕС КЛИМАТ	4
2. Позиции на АБЗ по отношение на проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за застраховането, внесен в 49-тото Народно събрание	4
3. Позиция на АБЗ по обявен за обществена консултация проект на Закон за въвеждане на еврото в Република България.....	5
4. Комуникация с Министерство на външните работи по отношение на изискванията за медицински застраховки за чужденци.	6
5. АБЗ отправи официално запитване към КФН по казуса с обхвата на чл. 5с от Регламент 2023/2878 относно ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна	7
6. Заседание на Комисията по автомобилно застраховане към АБЗ	8
7. Включване на АБЗ в партньорска мрежа от заинтересовани лица по проект: Въвеждане на реформата на ЕС за инвестиране на дребно за зелен преход	8
ЕВРОПЕЙСКИ ВЪПРОСИ	10
8. АБЗ взе участие в редовно заседание на Изпълнителния комитет на Insurance Europe.....	10
9. През м. април АБЗ информира заинтересованите съобразно тематиката свои членове за:	10
10. През м. април АБЗ отговори на следните запитвания:	12
КОМУНИКАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ.....	13
11. Представени бяха резултатите от проект „Достъп до онкологична грижа“, в който АБЗ е партньор: 9.04.2024 г.....	13
12. АБЗ в медиите.....	14
ЗА ЗАСТРАХОВАНЕТО: ЛИЧНО.....	17
5 ВЪПРОСА КЪМ: ДЕСИСЛАВА САВОВА	17
5 ВЪПРОСА КЪМ: ЮКСЕЛ КАСАБ.....	18
ОРГАНИЗАЦИОННИ.....	20
13. Предстоящи събития.....	20
14. Срокове.....	21

АКТУАЛНО

1. Актуалната проблематика при здравното застраховане и българската здравна система бяха коментирани от представители на АБЗ на дискуссионен форум

Нуждата, а оттам и интересът към здравните застраховки ще продължава да расте у нас и в глобален мащаб и това прави още по-необходим обществения дебат за финансирането на българската здравна система и за мястото и ролята на здравното застраховане. Тази позиция на АБЗ бе споделена от представителите ѝ в дискусия, посветена на глобалните тенденции и новостите в здравеопазването -

Ангел Виденов, член на Комисията по животозастраховане към АБЗ и Главен изпълнителен директор на ЗЕАД „Булстрад Живот Виена Иншурънс Груп“, и **Ирина Пейчева**, член на Комисията по медицинско застраховане към АБЗ и директор „Здравно застраховане“ в „Дженерали Застраховане“ АД. Събитието, организирано от Mercer Marsh Benefits, даде възможност на специалисти в сферата на човешките ресурси и на журналисти да се запознаят с новостите на здравния пазар в условията на инфлация.

В хода на дискусията Ирина Пейчева и Ангел Виденов очертаха основните проблеми, стоящи пред сектора на здравното застраховане.

- **Общата медицинската инфлация не отчита спецификите на ползване на здравните застраховки, при които основна тежест имат плащанията за извънболнична помощ и медикаменти, а там ценовото нарастване е особено динамично.**

По данни на НСИ общата инфлация към м. март е 3 % на годишна база, а медицинската е в пъти по-висока - 9%. Но както общата инфлация не отчита спецификите на индивидуалното потребление и оттам индивидуалното поскъпване на живота, така и общата медицинската инфлация не може да отчете спецификите по отношение на ползване на здравните застраховки, посочи Ангел Виденов. Той обясни, че при застрахователите основна тежест имат плащанията за извънболнична помощ и медикаменти, където ценовото нарастване е особено силно.

Тенденциите в здравното застраховане у нас са подобни на тези по света. От една страна се отчита ръст на цените на медицинските услуги, особено при извънболничната помощ. Заедно с това потребителите все по-често ползват здравните си застраховки, търсят скъпоструващи изследвания, второ лекарско мнение. Тези тенденции повишават щетимостта и така оказват натиск в посока нагоре върху цената за застраховките, обясни Ирина Пейчева.

- **Водещ фактор за размера на премията са цените на медицинските услуги, а те се определят от НЗОК, застрахователите нямат механизми за влияние. Затова, чрез повишаване на собствената си ефективност, те се стремят да предлагат по-благоприятни условия за клиентите си.**

Цената на здравните застраховки се базира на щетимостта, като основен компонент, и на разходите на застрахователите. Компаниите, обаче, нямат лостове за въздействие върху щетимостта – нито могат да повлияят на честотата и начина на използване на здравната застраховка, нито върху цените на медицинските услуги и продукти, които се диктуват от НЗОК, обясниха Ангел Виденов и Ирина Пейчева. За да осигурят по-благоприятни условия за клиентите си застрахователите използват единствения механизъм, върху който имат контрол – повишаване на ефективността си, оптимизиране и задържане на разходите. Но по този начин не могат да компенсират ръста на цените на медицинските услуги и това се отразява на премиите по застраховката.

Особен проблем за застрахователите и оттам за клиентите са промените в цените на НЗОК, които в последно време се случват по-често от веднъж годишно. Застрахователите, за разлика от други бизнеси, не могат да променят условията по текущите си договори и така поемат ефекта от увеличените на няколко пъти цени на касата в рамките на последната година. Съвсем нормално е да компенсират инфлацията и да коригират цената при даване на нова оферта, обясни Ирина Пейчева. „Надявам се тази година цените на медицинските услуги да станат по-прогнозируеми. Това ще помогне в процеса на планиране и на застрахователите, и на клиентите ни“, посочи Ангел Виденов.

• Системен проблем е припокриването на оперативното поле на НЗОК и на застрахователите. Решението минава през ясното им диференциране, като елемент от една по-широка промяна в здравната система.

Към момента компаниите предлагат застрахователни покрития, които в голяма степен припокриват обхвата на здравната каса. Ако клиент със здравна застраховка реши да ползва медицинска услуга, то тя ще бъде платена или от касата, или от застрахователя. В същото време клиентите плащат и на касата, под формата на задължителни здравни осигуровки, и на застрахователя, чрез премиите по полицата. На практика, това води до по-високи разходи за хората и неефективност. Според АБЗ решението минава през ясното дефиниране на оперативното поле на НЗОК и оттам дефиниране на оперативното поле на застрахователите, като се подсигури по-добро взаимодействие между тях. Това е един елемент от по-широка реформа, по която трябва да започне обществена дискусия. За да може с общи усилия да се финансира здравната грижа, особено с оглед на демографските процеси в страната, трябва да се върви към партньорство между финансиращите организации и всички други участници в здравната система.

• Дигитализацията създава нови удобства за потребителите, оптимизира процесите и повишава ефективността на застрахователите. Ключов е въпросът за дигитализирането на медицинската информация и здравните досиета на пациентите.

„Дигитализацията е един от начините да намалим разходите, които правим ние, за да бъдем по-ефективни и съответно да може да предложим по-добри цени на клиентите“, подчерта Ангел Виденов. Една от водещите ползи от дигитализацията е изграждането на база от актуални, изчерпателни здравни досиета, които съдържат медицинска информация за пациентите от минали периоди. Процесът, макар и със закъснение, е започнал и държавата трябва да го завърши. Това ще намали разходите за диагностика и лечение и при здравната каса, и при застрахователите посредством спестяване на излишни или дублиращи се медицински дейности, извършвани сега поради липса на информация за пациента. Ще спомогне също да се подобри прозрачността относно ползваните от пациента медицински услуги. Всички финансиращи организации би следвало да имат достъп до здравното досие, поне до услугите, които са платени от тях. Контролът би довел до намаляване на разходите.

Телемедицината има потенциал, който ще бъде развиван и използван, особено в някои направления, е мнението на представителите на АБЗ в дискусията. Трябва, обаче, тази дейност да бъде адекватно правно регламентирана.

НОРМАТИВНА РАМКА И БИЗНЕС КЛИМАТ

---

2. Позиции на АБЗ по отношение на проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за застраховането, внесен в 49-тото Народно събрание

През м. април АБЗ съгласува и внесе в Народното събрание на Р. България своя позиция по отношение на проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за застраховането (ЗИД на КЗ), внесен от Министерския Съвет със сигнатура 49-402-01-14 по описа на 49-тото Народно събрание на Република България.

Позицията на АБЗ беше адресирана до водещата работата по законопроекта постоянна Комисия по икономическа политика и иновации при 49-тото НС, както и до участващите Комисия по въпросите на европейския съюз, шенгенското пространство и еврозоната, Комисия по транспорт и съобщения и Комисия по бюджет и финанси.

Позицията касаше три групи въпроси, в това число: съществени предложения на застрахователния сектор, останали невключени в законопроекта; обосновани възражения на АБЗ срещу включени в законопроекта проекторазпоредби, предявявани на предходен етап от АБЗ, в това число в хода на общественото обсъждане на законопроекта, но останали неприети към момента; някои нови възражения срещу включени в законопроекта след общественото му обсъждане напълно нови проекторазпоредби, които до момента не са били коментирани от АБЗ, тъй като не са били част от законопроекта.

Предвид големия обем на позицията по законопроекта същата няма да бъде представяна тук подробно, като нейният пълен текст е достъпен и разполагам за членовете на сайта на АБЗ, в раздела „За членове“.

В допълнение, АБЗ внесе свое становище по законопроекта и към *Комисия по електронно управление и информационни технологии (КЕУИТ)*, тъй като констатира, че същата не е била включена като участваща комисия за разглеждането на описания законопроект, въпреки че с него се предприемат съществени промени в Кодекса за застраховането (КЗ) и нормативните актове по неговото прилагане, важна част от които са свързани с обществено значима тема за развитие на дигитализацията в застрахователния сектор.

С него АБЗ потърси подкрепата на *КЕУИТ* най-вече във връзка с твърде рестриктивното законодателното решение, предложено с § 79 от внесения в НС ЗИД на КЗ, чрез който въвежданият нов чл. 344а за сключването на застрахователни договори от разстояние беше допълнително променен по решение на МС по начин, който нежелателно би затруднило онлайн сключването на застрахователни договори. АБЗ поиска подкрепата на *КЕУИТ* по отношение на възраженията си срещу добавения от МС в ал. 2 текст, съгласно който сключване на застрахователен договор чрез страница в интернет или онлайн платформа на застраховател или застрахователен посредник е допустимо само ако идентификацията е със средство за идентификация по чл. 5, ал. 2 от Закона за електронното управление (по отношение на общия случай) и „със средство за идентификация по чл. 5, ал. 2, т. 1-3 от Закона за електронното управление с ниво на осигуреност „високо“ (за застраховки по раздел I на прил. № 1).

Съответно, АБЗ представи пред Комисията и компромисното предложение за нов чл. 344а, под което заинтересованите страни се бяха обединили преди внасянето на законопроекта в МС и което не поставяше условие за идентификация съгласно Рег.(ЕС) № 910/2014 - ако застрахователният договор се сключва чрез страница в интернет или онлайн платформа на застраховател/застрахователен посредник, позволяваща идентифициране на застрахователя по подходящ начин и ако застрахователят/застрахователния посредник подписват договора с квалифициран електронен подпис.

АБЗ изрази пред КЕУИТ и недоумението си по отношение на следваната от редица институции регулаторна политика за затрудняване на предоставянето на застрахователни услуги от разстояние, в т.ч. чрез въвеждането в КЗ на често непропорционални специални разпоредби, явяващи се ограничителни спрямо възможностите за онлайн сключване на договори, приложими за редица други финансови услуги, съгл. ЗПФУР. АБЗ изтъкна, че при сравнение с други видове финансови услуги, застрахователната услуга е дори по-безопасна за потребителите и за финансовата система, тъй като трудно би могла да се яви във вреда на потребителя/застрахован, който е носител на застраховаемия интерес, дори ако не той е сключил съответния договор. В тази връзка беше изтъкнато още, че в КЗ съществува адекватна нормативна уредба, която ясно установява правните последици относно застрахователните договори, сключени за чуждо имущество и предоставя достатъчни нормативни гаранции за титулярите на застраховаемия интерес, дори ако договорът не е бил сключен от тях.

В заключение беше отново изложено и беше потърсена подкрепата на КЕУИТ за компромисен текст за ал. 2 на чл. 344а от проекта за ЗИД на КЗ, съгласно който от чл. 344а да отпаднат въведените рестриктивни изисквания за идентификация само със средства за идентификация по чл. 5, ал. 2 от Закона за електронното управление.

Пълния текст на писмото към КЕУИТ също е достъпен и разполагаме за членовете на сайта на АБЗ, в раздела „За членове“.

Заради настоящата политическа ситуация законопроектът не бе разгледан в 49-тото НС. Заедно с това са налице обосновани данни, че този законопроект ще бъде един от първите, които ще бъдат внесени за разглеждане в следващото редовно НС, като в тази връзка може да се очаква, че от страна на АБЗ отново ще бъдат внесени към НС и съответните позиции и становища по законопроекта, описани по-горе.

3. Позиция на АБЗ по обявен за обществена консултация проект на Закон за въвеждане на еврото в Република България

Въз основа на получените през м. април становища на своите членове АБЗ подготви, съгласува и внесе позиция по представения за обществена консултация в Портала на Министерския съвет (МС) проект Закона за въвеждане на еврото в Република България.

Предвид обществената значимост и важността на проекта за целия финансов сектор, позицията на АБЗ включваше обосновани коментари, възражения и предложения както по общите мерки, касаещи всички стопански субекти в Република България, така и в частност по мерките, касаещи застрахователния сектор.

По конкретно, АБЗ отправи редица възражения и предложения във връзка с разпоредби и понятия, формулирани неконкретно и оставящи широко поле за нееднообразно тълкуване и правоприлагане на различни мерки и механизми, регламентирани в проектозакона.

Обосновани коментари бяха изразени по отношение на изискването за оповестяване в офиси и онлайн на тарифите за таксите и комисионите за предоставяните финансови услуги, като в тази връзка бяха отправени възражения по отношение на приложения общ и унифициран подход, неотчитащ спецификите различните финансови продукти и услуги, както и на субектите, които ги предоставят. В тази връзка беше изтъкнато, че такова задължение не е съществувало досега и не би следвало да се въвежда през Закона за еврото – съответно, че застрахователите не следва да са длъжни да оповестяват двойно обозначени тарифи за такси и комисионни, доколкото досега нямат задължение да оповестяват такива, съобразно приложимото към тях законодателство.

Като самостоятелен проблем по отношение на двойното оповестяване беше изтъкнато обстоятелството, че към момента се разпространяват и немалко застрахователни продукти, които изначално са били

разработени да се предлагат в евро или в други валути. В тази връзка беше отправено предложение в законопроекта да се предвиди уточнението, че задължението за двойно оповестяване ще следва да се прилага само за застрахователни продукти, при които премията е била определяна в лева до датата на въвеждане на еврото.

Беше повдигнат и проблема за адаптиране на информационните системи за работа с еврото, като беше изтъкнато, че привеждането в съответствие с изискванията на закона за въвеждане на еврото на информационните системи на застрахователите ще е до известна степен зависимо от привеждането на свързаните системи на административните органи и лицата, осъществяващи публични функции, в това число и най-вече на надзорния орган КФН.

Предвид това беше изтъкната необходимостта да се синхронизират сроковете за адаптация на системите на надзорните органи и на органите, събиращи отчетна информация, от една страна, със системите на съответните поднадзорни и задължени да предоставят данни лица, от друга страна, както и да се вземе предвид взаимната им обвързаност, с оглед определянето на подходяща последователност за това.

Беше предложено сроковете за подготовката и адаптиране на ИТ системите на застрахователите и презастрахователите да следват сроковете за адаптация на системите на публичните органи и да се регулират отделно и допълнително на подзаконово ниво от КФН, при съответно предоставена от закона делегация.

Бяха отправени и възражения във връзка с някои противоречия по отношение на уведомяването или одобряването на промени във вътрешни документи от страна на надзора, като беше изразено становище, че със задължението за предоставяне в КФН на дружествени (вътрешни) документи, в които промените са свързани единствено с превалутиране, би се създавала допълнителна и напълно ненужна административна тежест - както за дружествата, така и за КФН.

В заключение и с оглед спецификите на различните видове финансови услуги беше обоснована необходимостта от въвеждането на възможност (делегация) за дорегулиране на отделни специфични въпроси с подзаконов нормативни актове на специализираните надзори - в т. ч. на КФН, по отношение на застрахователите. Липсата на механизъм за уточняване на подзаконово ниво на възникнали спорни, тълкувателни и/или практически въпроси по прилагане на закона беше изтъкната като недостатък, като беше предложено да се регламентира изрична делегация към Комисия за финансов надзор за подзаконово дорегулиране на правилата за превалутиране и двойно обозначаване - в т.ч. чрез наредби и/или инструкции и/или указания към поднадзорните на нея лица.

4. Комуникация с Министерство на външните работи по отношение на изискванията за медицински застраховки за чужденци.

От началото на м. април България е част от Шенгенското пространство, предвид което проверките на лица на вътрешните въздушни и морски граници със и между България и Румъния са премахнати както помежду им, така и в отношенията им с останалите държави по Споразумението от Шенген.

Предвид това считано от посочената дата Република България издава на граждани на трети страни единни визи, валидни за цялото Шенгенско пространство, като в тази връзка указанията на Министерство на Външните Работи (МВНР) за кандидатстване за виза включват и изискване за медицинска застраховка за пътуване, с минимално покритие 30 000 евро, която трябва да покрива всички разходи, които могат да възникнат във връзка със спешно медицинско лечение, репатриране по медицински причини или смърт и следва да е валидна за цялата територия на държавите-членки и за целия период на планирания престой или транзит на лицето.

В тази връзка АБЗ отправи към МВнР писмо, в което изтъкна, че такова задължение не предвижда нито „Наредбата за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим“, нито „Наредбата за общите условия, минималната застрахователна сума, минималната застрахователна премия и реда за сключване на задължителната медицинска застраховка на чужденците, които пребивават краткосрочно или продължително в Р. България или преминават транзитно през нея“

В писмото беше отбелязано, че чл. 83 от Закона за здравето (ЗЗ) и двете цитирани по-горе Наредби предвиждат покритие само за територията на Р. България, като нито един от цитираните нормативни актове не изисква покритие на застраховката за територията на други държави-членки, в т.ч. на Шенгенското пространство.

В тази връзка беше изразено становище, че с оглед необходимостта от национална нормативна уредба, от която да не произтичат противоречия във връзка със коментираната застраховка по отношение на описаните по-горе две основни хипотези (издаване на виза или влизане на чужденци в страната), би следвало да бъдат преосмислени и преоценени нормативните изисквания относно регламентираните в ЗЗ и посочените две наредби медицински застраховки - съответно, да бъдат инициирани и спешно предприети необходимите промени в тях.

С оглед спазването на изискванията по отношение на предоставяне на застрахователно покритие за лицата, кандидатстващи за Шенгенски визи, беше отправена и молба за допълнителни разяснения и указания към застрахователите относно вида, срока и застрахователното покритие на медицинската застраховка, която следва да бъде сключвана като условие за издаване на съответните Шенгенски визи и/или която подлежи на сключване при влизане в страната при регламентираните в наредба предпоставки, в т.ч. по отношение на покритието и условията на същата.

5. АБЗ отправи официално запитване към КФН по казуса с обхвата на чл. 5с от Регламент 2023/2878 относно ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна

Както вече ви информирахме миналия месец, във връзка с новия пакет санкции на ЕС наложени на Русия, в АБЗ постъпи запитване от ЗК "Уника" относно прилагането на чл. 5с (в българската версия) от Регламент 2023/2878 за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна. Беше поставен въпросът дали застрахователните дружества попадат в обхвата на чл. 5с от Регламента, съответно дали те трябва да докладват до регулатора трансакции над 100 000 EUR, които са иницирали, пряко или непряко, на юридически лица и образувания, които са с повече от 40% собственост на руски лица.

АБЗ постави казуса за обсъждане в рамките на Работната група специалисти по законосъответствие към Асоциацията. Разбирането на АБЗ и на нейните членове е, че доколкото застрахователните предприятия не са финансови институции по смисъла на Регламент (ЕС) № 575/2013 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници, същите не би следвало да се третираат като субект на задължението по член 5с от Регламент 2023/2878.

След като голяма част от членовете на работната група подкрепиха предложението на колегите от ЗК „Уника“ да се отправи запитване към КФН с цел получаване на яснота, на 16.04.24г. секретариатът на АБЗ подготви и изпрати официално запитване към КФН да изрази мнение и потвърждение на представеното по-горе наше тълкуване на член 5с от Регламент 2023/2878. До излизането на настоящия бюлетин не е постъпил отговор от КФН.

6. Заседание на Комисията по автомобилно застраховане към АБЗ

На 10 април се проведе заседание на Комисията по автомобилно застраховане (КАЗ) към АБЗ за обсъждане на два въпроса: нововъведената концепция за системата бонус-малус в проекта за ЗИД на Кодекса за застраховането, внесен наскоро в Народното събрание, както и на проект за „Основни насоки и годишна програма за дейността“ на АБЗ за 2025 година в частта „Цели по отношение на автомобилното застраховане“.

Новата концепция за системата бонус-малус е предвидена в член 490а от проекта за ЗИД на Кодекса за застраховането. В хода на дискусиата се изясни, че проекторазпоредбите на чл. 490а са консултирани със застрахователната общност и съответно са съгласувани с АБЗ. Представители на застрахователните компании все пак отново изразиха загриженост, че заложеното в чл. 490а, т.1 относно приемането и прилагането на правила от всеки застраховател за коригиране на застрахователната премия само въз основа на предявените претенции за определен период от време се явява ограничаващ единствен критерий по отношение калкулацията на риска. В тази връзка бяха дискутирани възможностите за евентуалното въвеждане на допълнителни критерии, като например шофьорски стаж и възраст на водача.

При обсъждането се очерта общото становище, че в текста на ЗИД на Кодекса за застраховането е необходимо при определяне на премията за ГО да залегне възможност освен проследяване историята на предявените претенции, да се прави и индивидуална оценка на водача.

Комисията излезе с решение да се направи предложение в текста на ЗИД на Кодекса за застраховане да залегне възможност при определяне на премията за ГО от застрахователните компании да се прави и индивидуална оценка на водача в допълнение на проследяването на историята на предявените от него претенции.

Относно проекта на „Основни насоки и годишна програма за дейността“ на АБЗ за 2025 година в частта „Цели по отношение на автомобилното застраховане“, всички присъстващи изразиха подкрепа на така формулираните от секретариата на АБЗ цели за 2025 г. и ги приеха.

7. Включване на АБЗ в партньорска мрежа от заинтересовани лица по проект: Въвеждане на реформата на ЕС за инвестиране на дребно за зелен преход

В началото на април към АБЗ, както и към всички други браншови сдружения в сектора на финансовите услуги, беше отправена покана за включване в партньорска мрежа от заинтересовани лица по проект: Въвеждане на реформата на ЕС за инвестиране на дребно за зелен преход от Асоциация на директорите за връзки с инвеститорите в България (АДВИБ).

АДВИБ изпълнява като партньор въпросния проект от декември 2023 г. Проектът е финансиран от European Climate Initiative (EUKI) към German Federal Ministry for Economic Affairs and Climate Action (BMWK) . Координатор по проекта е 2DII – Asso 2 Degrees Investing Initiative, France, като партньори освен АДВИБ са още 3 организации от Европа – Institute of Baltic Studies (IBS), Estonia; Institute of Financial Studies (ISF), Romania; Association of Romanian Financial Services Users (AURSF), Romania.

Проектът има за цел да подпомогне изпълнението на Плана за действие на ЕС за устойчиво финансиране с акцент върху надзора, маркетинга и дистрибуцията на продукти (Действие 4 от Плана за действие за устойчиво финансиране, Директивата относно пазарите на финансови инструменти 2 и Директивата относно разпространението на застрахователни продукти) и потока от спестявания на инвеститорите на дребно за финансиране на прехода към въглеродно неутрална икономика.

На българските (АДВИБ), естонските (IBS) и румънските (ISF и AURSF) партньорски организации са предоставени успешно тествани методологии за проучване на потребителите. Възложени са анализ на

продукти на местния пазар с въздействие върху околната среда. Предвидено и разработването и адаптирането на специална платформа за инвеститори на дребно в областта на устойчивото финансиране, както и хъб за знания относно "greenwashing". Партньорските организации ще подкрепят тяхното адаптиране и въвеждане, ще разпространяват резултатите и ще изграждат капацитета на местните власти, потребителите, участниците на пазара и академичната общност за интегриране на резултатите и поддържане на дейностите.

Предвидените дейности по проекта включват: **Проучване на потребителите:** проучвания сред клиенти на банки, застрахователи и ползватели на пенсионни продукти и изграждане на изследователска база данни със свободен достъп; **Проучване на пазарните практики:** извършване на проучвания сред дребни клиенти, създаване на изследователска база данни със свободен достъп; разработване на модули за семинари за ръководители, издатели и дистрибутори на продукти; **Разработване на устойчив онлайн инструментариум:** разработване от партньорите на устойчив онлайн инструментариум, който да повиши финансовата грамотност по отношение на устойчивото финансиране сред инвеститорите на дребно и достъпа до продукти с потенциал за въздействие, както и обучението на партньорски организации и техните членове в съответните страни. **Създаване на партньорска мрежа от местните участници и възможност за ползването на ресурсите по проекта от същите:** Разпространение на научни изследвания и въвеждане на Програма за обучение и сертифициране.

Експерти по проекта са: проф. Бистра Боева – УНСС, доц. д-р Емил Тодорв – УНСС, г-жа Евгения Кючукова-Троанска, представител на АИКБ в борда на Европейската консултативна група за финансово отчитане (EFRAG), Атанас Божинов – експерт с 20-годишен опит в сферата на небанкови инвестиционни продукти – пенсионни фондове, взаимни/инвестиционни фондове, г-жа Виктория Караабова-Стоянова – медиен и комуникационен експерт и г-жа Даниела Пеева – ръководител на проекта.

Очаква се следното въздействие от проекта в дългосрочен план:

- Интегриране на инвестиционните цели за устойчивост във финансови консултации в широк мащаб;
- Прилагане на системи за обучение и сертифициране за 1 000 финансови консултанти;
- Повишаване на капацитета на надзорните органи за наблюдение на практиките за финансово консултиране и greenwashing;
- Разработване на поне пет финансови продукта с висок потенциал за намаляване на емисиите на парникови газове в реалната икономика и намаляване на greenwashing практиките на въздействието;
- Повишаване на финансовата грамотност в областта на устойчивото финансиране и капацитета за избор на подходящи финансови продукти сред инвеститорите.

С оглед на посочените дейности и положителни въздействия от проекта, включително за застрахователния бизнес, УС на АБЗ взе решение да подкрепи АДВИБ и да включи АБЗ като заинтересована партньорска организация по проекта.

ЕВРОПЕЙСКИ ВЪПРОСИ

---

8. АБЗ взе участие в редовно заседание на Изпълнителния комитет на Insurance Europe

На 25 април се проведе редовното заседание на Управителния съвет на Insurance Europe. Заседанието отдели голяма част от дневния ред на административни въпроси, свързани с дейността на организацията и най-вече предстоящия избор на нов генерален директор на Insurance Europe, след депозираната оставка на Михаела Кьолер, за което ви информирахме във февруарския ни брой. На това заседание бяха одобрени и проектите за решения на Генералната асамблея, която ще се проведе в края на май и където ще бъдат представени за одобрение финансовия отчет за 2023г., както и трябва да бъдат освободени от отговорност за дейността си през изтеклата година председателят, генералният директор, финансовият директор и одиторите на федерацията. На предстоящата генерална асамблея се предвиждаше да бъде одобрен и бюджета на Insurance Europe за следващия 3-годишен период 2025-2027г., но Управителния съвет не можа да постигне съгласие по този въпрос и предстоят нови дискусии през септември. Липсата на яснота относно бюджета на Insurance Europe поставя в несигурност и проекта за бюджет на АБЗ за 2025г., тъй като федерацията не може да ни даде сигурна индикация какъв ще бъде членския ни внос за 2025г.

Друг въпрос, който трябваше да получи решение на Управителния съвет и да бъде предоставен за гласуване от Генералната асамблея беше свързан с приемането на нови членове на федерацията. За съжаление кандидатурите на застрахователните браншови организации на Северна Македония и на Косово не получиха необходимата единодушна подкрепа от членовете, най-вече поради факта че Косово не е призната самостоятелна държава от 5 страни-членки на ЕС и съответните им застрахователни асоциации не смятат, че би било приемливо те да подкрепят членството на Косово в Insurance Europe. Тъй като критериите за членство в организацията не обхващат подобен казус, се взе решение да се изяснят самите критерии и тогава да се вземе решение за кандидатурата на косовската асоциация. По тази причина и кандидатурата на северномакедонското сдружение остана за разглеждане на по-късен етап, след преразглеждане на критериите.

9. През м. април АБЗ информира заинтересованите съобразно тематиката свои членове за:

- **Ежегодната международна конференция на Федерацията на европейските застрахователи - Insurance Europe**, която ще се проведе на **30 май 2024 г. в Хелзинки, Финландия**.

Събитието се организира в партньорство с Finance Finland под надслов „Защита, свързаност, инвестиране“. Форумът ще събере разнообразна аудитория, включваща лидери в областта на застраховането и представители на регулаторни органи от цял свят. Експерти и високопоставени лектори ще засегнат някои от най-важните въпроси, пред които е изправена застрахователната индустрия днес, като например изменението на климата, предизвикателствата пред потребителите и регулаторните изисквания.

За участие в събитието можете да се регистрирате на следния линк: <https://web-ur.cvent.com/event/999d5e3a-ef1f-4235-b739-f98eba1a94f8/regPage:175fe32f-0a96-49d6-89ab-35bed63ff698?Refid=website>. Като членове на АБЗ, която е член на Insurance Europe, **таксата за участие в конференцията за вас е 450 евро + ДДС**. Програмата за събитието и информация за хотелско настаняване са достъпни на адрес: <https://www.insuranceeurope.eu/events/3047/14th-international-conference/>;

- Организирано от Европейските надзорни органи (ЕНО) **тренировъчно упражнение, което ще започне през май месец и ще подпомогне финансовите субекти** при прилагането на Регламента относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор (DORA) по отношение на изискванията за регистър на ИКТ доставчици от трети страни.

Както знаете, съгласно DORA считано от 2025 г. финансовите субекти ще трябва да поддържат регистри с информация относно използването на ИКТ доставчици от трети страни. За да помогнат на финансовите субекти, част от които са и застрахователните дружества, да се подготвят за създаването на своя информационен регистър, да съберат съответната информация, посочена в окончателния проект на стандартите за изпълнение по DORA относно информационните регистри (https://www.eiopa.europa.eu/document/download/b0c163a6-2c4f-435c-864b-59a69735636b_en?filename=JC%202023%2085_Final%20report%20on%20draft%20ITS%20on%20Register%20of%20Information_e.pdf), и да докладват своите информационни регистри на съответните компетентни органи, които от своя страна ще ги предоставят на ЕНО, през май ще започне тренировъчно упражнение за събиране на информация от финансовите субекти. От финансовите субекти се очаква да представят информационните си регистри на ЕНО чрез своите компетентни органи между 1 юли и 30 август.

Финансовите субекти, които ще се включат в тренировъчното упражнение ще бъдат подпомогнати от ЕНО да: (1) изградят своя информационен регистър във формат, максимално близък до заложеният за отчитане от 2025 г., (2) да тестват процеса на отчитане, (3) да решат проблемите с качеството на данните и (4) да подобрят вътрешните процеси и качеството на своите регистри с информация.

За да предоставят повече информация относно тренировъчното упражнение, ЕНО поканиха (за което ви информирахме) финансовите субекти да участват във **въстъпителен семинар на 30 април 2024 г. от 11:00 до 13:00 часа.**

Като се има предвид заявената от организаторите практическа насоченост на въстъпителния семинар и последващото тренировъчно упражнение, АБЗ силно апелира своите членове да участват в гореописаните събития.

- Публикуван на 15 април 2024 г. от Европейският орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕИОРА) изчерпателен доклад, в който се разглежда прилагането на новия счетоводен стандарт за застраховане МСФО 17, като се прави и сравнение с рамката "Платежоспособност II". Докладът е достъпен на следния линк: https://www.eiopa.europa.eu/document/download/e50ad04f-88a9-4ed4-bd76-c111bbd1f025_en?filename=EIOPA%27s%20Report%20on%20the%20implementation%20of%20IFRS%2017%20-%20Insurance%20contracts.pdf ;
- Публикуван нов счетоводен стандарт МСФО 18 (<https://www.ifrs.org/news-and-events/news/2024/04/new-ifrs-accounting-standard-will-aid-investor-analysis-of-companies-financial-performance/>), с който се цели улесняване на анализа на финансовите резултати на компаниите от страна на инвеститорите.

Insurance Europe съвместно с други европейски браншови формации организират на **11 юни 2024 г., от 10:00 до 13:00 ч. уебинар**, на който да запознаят финансови институции, застрахователни дружества и конгломерати с МСФО 18, както и да ги подпомогнат при прилагането му.

За участие в събитието можете да се регистрирате на следния линк: <https://survey.alchemer.eu/s3/90700495/New-Registration-form-for-EFRAG-Educational-Sessions-on-IFRS-18> ;

- Публикуван ежегодния доклад на Insurance Europe за **данъчното третиране на застрахователните премии в Европа**.

10. През м. април АБЗ отговори на следните запитвания:

- от Insurance Europe във връзка с проучване относно инициативи на национално равнище за измерване на напредъка на застрахователната индустрия при постигане на целите за устойчивост;
- от Insurance Europe относно наличието в България на нарочен орган, различен от застрахователните предприятия, който отговаря за издаване на справки за историята на претенциите;
- на гръцката застрахователна асоциация относно законодателната уредба в България по отношение на електронното здравно досие (ЕЗД) и правата на физическото лице, което е собственик на тези здравни данни, както и евентуалните права на частните здравноосигурителни дружества за достъп и обработване на лични здравни данни, които се съхраняват в ЕЗД;
- на полската застрахователна асоциация относно националното законодателство и правила за автономните превозни средства, в случай на наличие на такива, в отделните страни членки на ЕС.

КОМУНИКАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

11. Представени бяха резултатите от проект „Достъп до онкологична грижа“, в който АБЗ е партньор: 9.04.2024 г.

Пред пациентите с онкологични заболявания у нас са налице финансови и организационни затруднения в достъпа им до лечение. Те са факт, въпреки че публичните средства за онкологично лечение у нас са се увеличили над два пъти през изминалите пет години. Ръстът на финансирането не е довело и до подобряване на резултатите в онкологичното лечение – страната ни продължава да е единствената в ЕС с нарастваща смъртност от онкологични заболявания, както и с по-ниска петгодишна преживяемост в сравнение със средната за ЕС.

Това са основните изводи по проекта „Достъп до онкологична грижа“ на „Индекс на болниците“, който се реализира с подкрепата на Фондация „Америка за България“ и с участието на Асоциацията на българските застрахователи (АБЗ) и Съвместна Онкологична Национална Мрежа (СОНМ).

Резултатите от проекта бяха представени на пресконференция на 9 април 2024 г. в БТА. В нея се включиха **Ивана Димова**, член на УС на АБЗ, **Юлия Галъова** и **Първан Симеонов**, „Индекс на болниците“, д-р **Мими Виткова**, АЛДДЗЗ, и представителите на СОНМ - **доц. Димитър Калев** и **доц. Ася Консулова**.

Онкологичните заболявания са социално значим здравен проблем, който се изяснява особено остро в България, заяви Ивана Димова, АБЗ, по време на пресконференцията. *„Всъщност, очертаните проблеми са показателни за цялостното състояние на здравната система у нас. Адекватното им адресиране изисква системен подход – не само в посока на съществуващите недостатъци, но и по отношение на преосмисляне и реформиране на здравния модел. Това може да се случи само с активното участие на всички заинтересовани страни. В крайна сметка, целта на всички нас е българските граждани да получават качествена медицинска грижа“*, посочи тя.

От данните на **национално представително проучване на „Индекс на болниците“**, проведено в началото на годината сред 417 онкоболни пациенти и техни близки става ясно, че на малко над 69% от пациентите с онкологични заболявания у нас през последните пет години се е наложило да доплатят средно 1495 лв. за лечението си. Това е довело до ограничаване на получаваните здравни грижи при 26% от тях.

Разходите за лечение на пациентите с онкологични заболявания у нас не са покрити на 100% с публични средства чрез НЗОК, МЗ или общините, категорични са и изводите от **проучване сред членовете на Асоциацията на българските застрахователи**, в която се включиха 11 от най-големите дружества в страната.

През миналата година обезщетенията, които те са платили за пациент варират средно от 289 лв. до 1156 лв., показват данните на седем от тях, които разполагат с такава информация. Дружествата са единогодушни, че доплащане при пациентите с онкологични заболявания се налага на всеки етап от пътя им – при диагностичните дейности, оперативното лечение, медицинските изделия, диспансеризацията и последващото наблюдение, палиативните грижи. Доплащането при пациентите с онкологични заболявания затруднява достъпа им до онкологично лечение, профилактика, диагностика и палиативни грижи, като нерядко дори ги лишава от адекватни здравни грижи, категорични са дружествата в своите наблюдения.

Сред предложенията, дадени от застрахователните дружества, за адресиране на ситуация, са:

- Цялостно финансиране или максимално разширяване на обхвата на общественото здравно осигуряване за превенция, ранна диагностика и лечение на онкологични заболявания, инвестиране в по-добра база и палиативни грижи;
- Ясно национално дефиниране на параметрите (по вид, обем и финансова рамка) на ангажиментите на държавата (обществения ресурс), което от своя страна ще подпомогне определянето на оперативното поле на дружествата за доброволно здравно застраховане, когато е необходимо доплащане за онкологични дейности.

Очертаните проблеми в онкологичната грижа са симптоматични за състоянието на здравната система у нас. Според АБЗ подобряването на качеството на медицинската грижа, повишаването на ефективността на използване на средствата и контрола в здравната система и намаляването на нерегламентираните плащания минава през преосмисляне на модела на здравеопазване в диалог с всички заинтересовани страни.

12. АБЗ в медиите

- **Юри Копач, Председател на УС на АБЗ, за в. „Телеграф“: 26.04.2024**

Юри Копач, председател на УС на АБЗ, излезе с пространно интервю във вестник „Телеграф“ на 26.04.2024 г. В него той коментира предложенията на бранша във връзка с проекта за изменения на Кодекса за застраховане.

Ето основните акценти в интервюто:

- **Някои съществени предложения на АБЗ не са включени в проекта за изменения на Кодекса за застраховане, очакванията на бранша са те да бъдат взети предвид в хода на предстоящата законодателна процедура.**

Неотчетените в проекта предложения на АБЗ биха допринесли за по-ефективното функциониране на пазара и са в интерес и на потребителите, и на държавата. Очакванията са те да бъдат взети предвид в хода на предстоящата законодателна процедура. Заедно с това, в законопроекта има предложения, които не са част от варианта, предложен за обществена консултация и съответно в АБЗ не сме имали възможност да ги коментираме.

- **Новите основания за регрес по застраховката „Гражданска отговорност“ се отнасят до извършването на тежко ПТП с причинена телесна повреда, смърт или значителни имуществени вреди при превишаване на скоростта с 50 км/ч или при преминаване на червено. Те идват резултат на промени в Наказателния кодекс, новата мярка би имала силен дисциплиниращ и превантивен ефект.**

Извършването на тежко ПТП с причинена телесна повреда, смърт или значителни имуществени вреди при превишаване на скоростта с 50 км/ч или при преминаване на червено, с промени в Наказателния кодекс от

миналата година, се криминализира, т.е. приравни на престъпление. Това стана след сериозен обществен натиск по повод поредица тежки пътни произшествия. Според нашето законодателство, при ситуации, определени като престъпление в закона, застрахователите завеждат регрес към виновния водач. Например, досега такъв бе случаят при ПТП след употреба на алкохол, наркотици.

Извън съобразяването със законовите изисквания, считаме, че мярка като регрес би имала силен дисциплиниращ, превантивен ефект спрямо водачите. Те ще са наясно, че в подобни тежки случаи, с висока степен на обществена опасност, за причинителите ще има допълнителни последици със сериозни финансови измерения.

- **В законопроекта изискванията за електронна идентификация при онлайн сключване на застраховка са излишно усложнени, така процесът се утежнява спрямо сегашното положение.**

С участието на МФ и КФН беше постигнато компромисно предложение, което облекчаваше сключването на застрахователни договори от разстояние. За съжаление, текстът е внесен в променен вид в Народното събрание. Предвидените там изисквания за електронна идентификация са твърде тежки и ненужни. Чрез тях редът за сключване на застрахователни договори от разстояние и онлайн не само няма да се облекчи, но дори ще се утежни спрямо сегашното положение.

В проекта се коментират само 3 вида средства за електронна идентификация, които сами по себе си са твърде ограничени: уникален идентификатор на физическо лице, за който е издадено удостоверение за електронна идентичност по реда на Закона за електронната идентификация; сертифицираният електронен подпис и електронен идентификатор с национално покритие по ЗЕИ, каквито все още няма. По този начин изискванията за сключване на застрахователни договори чрез онлайн платформа или интернет сайт стават непропорционално утежнени в сравнение с изискванията по Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние, които би следвало да са приложими изцяло и при застрахователните договори. Още повече, че при сравнение с други видове финансови услуги застрахователната услуга, в общия случай, е по-безрискова за потребителите и финансовата система. Дори да има редки случаи на неправилна автентификация, в най-лошия случай едно лице може да се яви като застраховано, без то да е сключило застрахователния договор. Това, общо взето, няма как да е във вреда на потребителя. В този смисъл изглежда нелогично потребител да може да сключи договор за финансова услуга или кредит от разстояние при приложението на ЗПФУР, но да не може да сключи застрахователен договор, съобразно неговите разпоредби.

- **АБЗ предлага общите условия по застрахователните договори да не се подписват от потребителя на хартия.**

АБЗ предлага в Кодекса за застраховането да се въведе изрична норма, така че изискването за подписване на общите условия на хартия, което произтича от Закона за защита на потребителите, да не се прилага към застрахователните договори. Ако такова изключение не се въведе, всички мерки по отношение на дигитализацията на сключването на застрахователни договори до голяма степен ще се обезсмислят.

- **Предложение на АБЗ е застрахователният агент да има право сам да избира дали да бъде третиран като свободна професия или да бъде на „граждански договор“. То е отпаднало от варианта, внесен в Народното събрание.**

АБЗ предлага изменение, с което се дава възможност застрахователните агенти да избират дали да бъдат третирани като свободна професия или да бъдат на „граждански договор“. Това ще е от полза и за фиска, тъй като застрахователните агенти ще продължат да плащат своите данъци и осигурителни вноски, но справедливо и спрямо доходите от дейността им – за реално получените от тях възнаграждения. Сегашното положение, застрахователният агент да е третиран като свободна професия, води до редуциране на агентската мрежа. Това не е от полза за потребителите, защото ограничава възможностите им да ползват адекватна застрахователна защита.

- **Предложението във внесената в НС законопроект за забрана самоучастие във вид на фиксирана в договора сума не е било представено за обществено обсъждане, подобно допълнително ограничение ще е непрактично и ще ограничи свободата на договаряне.**

Тъй като това предложение не е било част от законопроекта, представен за обществено обсъждане, то не е не е подлагано на дискусия със застрахователния сектор. Практиката към момента предвижда възможност самоучастието да се определя като фиксирана сума или процент. Така, потребителят, желаещ да сключи договор, може да анализира и подбере най-подходящия за своите нужди застрахователен продукт. Що се отнася до целта на забраната - да се спре възможността за заобикаляне на ограничението самоучастието да е до 10% - то и според сегашната уредба ограничението от 10% е приложимо, дори и когато се договаря самоучастие като твърда сума. Това съотношение е ясно заложено в закона и се запазва. Евентуална уговорка на самоучастие, чрез която се заобикаля закона, би била по дефиниция нищожна.

- **Застрахователите подкрепят предложения чрез измененията в КЗ модел на „бонус-малус“ система –**

децентрализирана на ниво отделен застраховател и базирана на причинените от автомобила щети. Браншът е подготвен, още повече и сега компаниите прилагат свои методики за оценка на риска на водачите във връзка със застраховка ГО.

До въвеждането на системата има още път – предстои приемането на измененията в КЗ, след което регулаторът трябва да приеме наредба, с която да създаде единни правила за обмен на информация между застрахователите и регистъра на Гаранционния фонд.

ЗА ЗАСТРАХОВАНЕТО: ЛИЧНО

В рубриката „За застраховането: Лично“ всеки месец представяме колеги от застрахователни компании, които са активно ангажирани с дейността на сдружението. Нека, чрез опознаването и споделените преживявания, да поемем пътя към изграждането на още по-сплотена и стабилна застрахователна общност.

В това издание ви представяме кратки интервюта с Десислава Савова, Директор „Индивидуални клиенти, дигитални решения и банково застраховане“ - УНИКА България, Регионален Директор „Продукти, ценообразуване и дигитална трансформация“ за Югоизточна Европа - УНИКА Груп и Юксел Касаб, Ръководител Направление "Селскостопанско застраховане", Лев Инс.

5 ВЪПРОСА КЪМ: ДЕСИСЛАВА САВОВА

Директор „Индивидуални клиенти, дигитални решения и банково застраховане“ - УНИКА България, Регионален Директор „Продукти, ценообразуване и дигитална трансформация“ за Югоизточна Европа - УНИКА Груп, Член на Комисията по автомобилно застраховане при АБЗ

1. Вашият път към застраховането като професия: случайност или осъзнат избор?

Първоначално кариерата ми в застраховането започна случайно, а в последствие стана осъзнат избор. След завършването на висшето си образование кариерата ми започна в сферата на проектното финансиране в Черноморска Банка за Търговия и Развитие в Солун до 2008г. След това, професионалният ми път продължи в банковия сектор в България до 2011г. където беше и първата ми среща със застраховането – банково застраховане.

Стори ми се по-предизвикателен, динамичен и интересен бизнес– така мисля и до днес.

Не след дълго се преместих в застрахователния сектор, като от тогава до сега съм заемала различни ръководни позиции в сферите на управление на риска, подписваческа дейност, продуктово развитие и трансформация.

Кариерата ми в УНИКА започна през 2020г. като в момента отговарям за продукти, ценообразуване и дигитална трансформация за региона на югоизточна Европа на УНИКА Груп, включващ 6 пазара- България, Румъния, Хърватска, Сърбия, Черна гора и Босна и Херцеговина.

2. Кое Ви стимулира да продължавате по този път?

Както вече споменах за мен застраховането е динамична и интересна професия, която непрекъснато се развива. Тъй като то е необходимо в почти всеки аспект от живота и ежедневието на хората, в застрахователната индустрия има голямо разнообразие от области, в които един професионалист може да надгради себе си.

Застраховането също така е сложен сектор. Има трудна за разбиране терминология за средния потребител, дори и ние като опитни застрахователни професионалисти постоянно се учим. Законите често се променят, възникват нови рискове и технологиите се развиват, което налага постоянно да се решават проблеми. Това го прави предизвикателство, а аз обичам предизвикателствата. Това винаги ме е мотивирало да продължавам да искам да работя в индустрията.

3. За да се постигнат професионални успехи в застраховането, освен знания е нужно и ...?

За да се постигнат успехи в застраховането, а и която и да е друга индустрия, преди всичко са необходими три основни неща – амбиция, постоянство и отношение. Винаги съм казвала, че 80% от професионализма идва от отношението и 20% от знанията – те идват с опита, и когато имаш отношение към работата и хората нещата се получават ако има необходимите предпоставки за това – ако амбициите се срещнат възможности за развитие.

Разбира се, има още много фактори, които определят пътя на професионалния успех - екипност, ефективна комуникация, вземане на решения, гъвкавост и други. Но всички те се надграждат с опита.

Всичко което изброих до сега, бих казала, че касае качества на индивидуално ниво. А всички знаем зад успеха на всяка една организация седи екип от хора, за който трябва да се грижим. Един екип не работи във вакуум и компанията трябва да създаде климат и култура, в които той да може да реализира максималния си потенциал. В тази област трябва да се полагат усилия ежедневно.

4. Какви са Вашите причини за решението да посветите знанията и част от времето си на общите цели на гилдията?

Интересът ми към развитието на застрахователния сектор. Вярвам, че чрез обмяна на опит и взаимна работа можем да допринесем за това.

5. Кое Ви кара да се усмихвате в живота извън застраховането?

Това е определено е въпрос, по който мога да говоря доста дълго. Освен хубавите моменти с близки хора, нещата които могат да ме накарат да се усмихвам са много – нова дестинация, хубава книга, добър филм, любима музика, сутрешното кафе с кучетата в парка...

5 ВЪПРОСА КЪМ: ЮКСЕЛ КАСАБ

*Ръководител Направление "Селскостопанско застраховане",
Лев Инс и член на Работната група по селскостопанско
застраховане към АБЗ*

1. Вашият път към застраховането като професия: случайност или осъзнат избор?

Придобитите знания и професионални умения създават широк кръгозор у човека и в един момент той търси начини да ги приложи в живота си. Ветеринарните, агрономическите и тези по биология са знания, приложими съвместно в застрахователната ми практика. Като добавим към тях и професионален опит в производството на растителна продукция в производствено стопанство, научен сътрудник към Селскостопанска Академия, асистент в Уестърн – Университета на Западно Онтарио, както и в Клиниката за спортни

коне в Илдертън, Онтарио, при възникналата възможност да продължи, реших, че пътят ще бъде в застраховането. Вижда се, че не съм сбъркал.

2. Кое Ви стимулира да продължавате по този път?

Човек трябва да продължи да се радва на живота във всичките му аспекти, дори когато наистина му е трудно. Когато имаш работа, която ти дава възможност да се реализираш напълно и получаваш подкрепа от компанията и семейството си, тогава и удовлетворението от свършеното те кара да забравиш умората. Това, че чрез застраховането сте влезли по някакъв начин в живота на много хора, те кара да се чувстваш задължен да не правиш грешки, както в професионалната, така и в чисто човешката част и комуникациите. Да разбираш клиентите и хората, с които работиш, да ги накараш и те да те разбират, да говорите на един език, е основното личностно качество, за да се постигне нивото на комфорт, който те кара да продължиш успешно по пътя на професионалното си развитие.

3. За да се постигнат професионални успехи в застраховането, освен знания е нужно и ...?

Да се мотивираш е най-важното. А за да подхранваш мотивацията си, е нужно да контролираш най-лошия си съветник – егото. Това е първата стъпка - уважението първо към себе си и после към околните. Всички сме закодирани да чуваме хубави неща и да имаме чувство за справедливост, после се научаваме да казваме „не” и да мислим рационално, но гледайки събеседника си в очите да проявим необходимата коректност.

4. Какви са Вашите причини за решението да посветите знанията и част от времето си на общите цели на гилдията?

Животът ме е научил да бъда активен човек, както в работата, така и в личното си време. Например, сега съм студент в Пловдивския Университет, където финансиран от компанията ни, завърших семестриално магистратура и през лятото ми предстои защита на дипломна работа. Да се учи новото в науката, да се споделят новостите, да се ангажира социално - това прави човека да се чувства много пълноценен. Ние, хората, имаме нужда, освен да си комуникираме, да си помагаме и този вид активност определено ми носи радости. Както са казали поколенията преди нас - „само това, което си дал, остава при теб”. Социалната и професионална активност носи голямо удовлетворение и бих го препоръчал на всеки.

5. Кое Ви кара да се усмихвате в живота извън застраховането?

Извън професионалните си ангажименти се усмихвам заради здравето и семейството си, които мисля, че съм получил като дар от Бог и съм благодарен. Позитивната нагласа, която проявявам към всичко в живота, ме улеснява както в правилната преценка, така и в необходимата комуникация с околните. Най-лесният начин да обезоръжиш омразата, завистта и злото е да им се усмихнеш. А да се усмихнеш на хората и бездомните котета в квартала, на горделивия петел на двора на село или на вярното си куче не е ли най-добрият начин да покажеш, че за кратко си част и имаш място в общото ни дадено безценно благо - живота, че те има и че си полезен.

ОРГАНИЗАЦИОННИ

---

13. Предстоящи събития

14 май 2024 г. - от 09:30 – 14:00 часа Международна конференция: „Еврозоната в България – кога?“, която ще се проведе в гр. София, хотел „Балкан Палас“, по покана Асоциацията на почетните консули в България. Линк за предварителна [регистрация](#)

21 май 2024 г. – 16-тата церемония на наградите “Застраховател на годината. Пенсионноосигурително дружество на годината. Застрахователен брокер на годината” за 2023 година.

30 май 2024 г. - Хелзинки, Финландия - ежегодна международна конференция на Федерацията на европейските застрахователи - Insurance Europe, организирано в партньорство с Finance Finland под надслов „**Защита, свързаност, инвестиране**“. Форумът ще събере разнообразна аудитория, включваща лидери в областта на застраховането и представители на регулаторни органи от цял свят. Експерти и високопоставени лектори ще засегнат някои от най-важните въпроси, пред които е изправена застрахователната индустрия днес, като например изменението на климата, предизвикателствата пред потребителите и регулаторните изисквания.

За участие в събитието можете да се регистрирате на следния линк: [https://web-
eur.cvent.com/event/999d5e3a-ef1f-4235-b739-f98eba1a94f8/regPage:175fe32f-0a96-49d6-89ab-
35bed63ff698?Refid=website](https://web-
eur.cvent.com/event/999d5e3a-ef1f-4235-b739-f98eba1a94f8/regPage:175fe32f-0a96-49d6-89ab-
35bed63ff698?Refid=website) .

ВАЖНО: таксата за участие в конференцията за членове на АБЗ е 450 евро + ДДС.

Програмата за събитието и информация за хотелско настаняване са достъпни на адрес: <https://www.insuranceeurope.eu/events/3047/14th-international-conference/>.

04 юни 2024г. – от 15:00 часа в сградата на Технически университет - подписване на Меморандум за сътрудничество между АБЗ и Стопански факултет към Технически университет-София.

10-12 юни 2024 г. – Рим, Италия, Европейския семинар и изложение за застрахователни измами, организирани от Международната асоциация на специалните разследващи звена (IASIU). Предвидени са 30 семинара, които ще обхващат общо и животозастраховане. Семинарът е подходящ за ангажираните с разследване на застрахователни измами.

11 юни 2024 г. - от 10:00 до 13:00 ч. уебинар на тема МФСО 18, организиран от Insurance Europe съвместно с други европейски браншови формации, на който да запознаят финансови институции, застрахователни дружества и конгломерати с МФСО 18, както и да ги подпомогнат при прилагането му. По-рано този месец беше публикуван нов счетоводен стандарт МФСО 18. (<https://www.ifrs.org/news-and-events/news/2024/04/new-ifrs-accounting-standard-will-aid-investor-analysis-of-companies-financial-performance/>), с който се цели улесняване на анализа на финансовите резултати на компаниите от страна на инвеститорите

За участие в събитието можете да се регистрирате на следния линк: <https://survey.alchemer.eu/s3/90700495/New-Registration-form-for-EFRAG-Educational-Sessions-on-IFRS-18>

14. Срокове

10 май 2024 г. – срок за членовете на Работна група за превенция на застрахователните измами да предоставят статистическа информация свързана с подготовката на АБЗ за участие в предстоящото онлайн заседание на Работната група „Застрахователни престъпления“ към Insurance Europe.